Valtiovarainministeriö NEUVOSTORAPORTTI VM2018-00110

EUS Kuula Hannaleena(VM), Ikonen Susanna(VM) 20.02.2018

JULKINEN

Asia
Ecofin-kokous 20.2.2018, Bryssel; Yhteenvetoraportti

Kokous
Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 20.02.2018

Ecofin-aamiaisella komissio kävi läpi USA:n yritysverouudistuksen luomia haasteita. Komissio korosti tarvetta yhteiselle reaktiolle asiassa ja pitää tärkeänä, että EU:ssa löydetään yhteinen suunta yritysveropolitiikalle. Laajemminkin kannatettiin komission huolellista arviota tilanteesta sekä EU:n yhteistä reaktiota. Keskustelua jatketaan myöhemmin, digitalouden osalta komission esitysten käsittelyn myötä mm. epävirallisessa Ecofin-neuvostossa.

Ecofin-neuvoston kokouksessa neuvosto valitsi Euroryhmän suosituksesta Euroopan keskuspankin varapääjohtajaksi Espanjan talous-, teollisuus- ja kilpailukykyministeri Luis de Guindos. Ennen Eurooppa-neuvoston lopullista päätöstä, se konsultoi vielä Euroopan parlamenttia ja EKP:ta.

Neuvostolle esiteltiin korkean tason asiantuntijaryhmän loppuraportin suositukset kestävästä rahoituksesta. Kestävä rahoitus on osa kestävän kehityksen kansainvälisiä tavoitteita ja sillä tuetaan EU:n kasvua ja työpaikkojen luomista sekä uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Komissio on ilmoittanut ottavansa huomioon raportin ehdotukset kun se maaliskuussa julkaisee toimenpidesuunnitelman kestävästä rahoituksesta.

Ecofin-neuvosto hyväksyi määräenemmistöllä neuvoston suositukset Euroopan Parlamentille myöntää komissiolle vastuuvapaus varainhoitovuodelta 2016. Kolme maata, Ruotsi, Alankomaat ja UK äänestivät vastaan.

Neuvosto hyväksyi yksimielisesti neuvoston suuntaviivat vuoden 2019 talousarviolle. UK pidättäytyi äänestämästä.

Muissa asioissa komissio esitteli aloitettaan julkisista hankinnoista ja strategisista investoinneista. Julkiset hankinnat ovat keino tukea innovaatioita ja investointeja. Aloite sisältää ohjeistusta, tiedonannon sekä suosituksen, mutta ei sido jäsenmaita.

Euroryhmän asialistalla oli Kreikan tilannekatsaus, Irlannin ohjelman jälkeinen seuranta sekä talous- ja rahaliiton syventämisen osalta Euroopan vakausmekanismin kehittäminen. Euroryhmän laajennetussa kokoonpanossa käsiteltiin pankkiunionia osana talous- ja rahaliiton syventämistä.

Ecofin-aamiainen

Komissio kävi läpi Yhdysvaltojen yritysverouudistuksen luomia haasteita. Uudistuksen eräät elementit voivat rikkoa WTO:n sääntöjä ja OECD:n standardeja sekä aiheuttaa ongelmia verosopimusten soveltamisessa. Lisäksi uudistus voi vaikuttaa yritystoimintaan EU:ssa sekä aiheuttaa talouden ylikuumenemista ja korkojen nousua. Komissio korosti tarvetta yhteiselle reaktiolle asiassa ja pitää tärkeänä, että EU:ssa löydetään yhteinen suunta yritysveropolitiikalle. Komissio näkee ratkaisuna yhteisen yritysveropohjan (CCTB) ja digitalouden verotusratkaisut. Jäsenvaltioiden puheenvuoroissa erityisesti Saksa, Ranska ja Italia tukivat komission puheenvuoroa. Laajemminkin kannatettiin komission huolellista arviota tilanteesta sekä EU:n yhteistä reaktiota. Keskustelua jatketaan myöhemmin, digitalouden osalta komission esitysten käsittelyn myötä mm. huhtikuun epävirallisessa Ecofin-neuvostossa.

Euroopan keskuspankin varapääjohtajan valinta

Euroryhmän keskusteluiden pohjalta, Ecofin-neuvoston euromaat hyväksyivät suosituksen nimittää Espanjan talous-, teollisuus- ja kilpailukykyministeri Luis de Guindos EKP:n varapääjohtajaksi. Ennen Eurooppa-neuvoston lopullista päätöstä, se konsultoi vielä Euroopan parlamenttia ja Euroopan keskuspankkia.

Rahoituspalvelujen lainsäädäntöhankkeet

Normaalin käytännön mukaisesti Ecofin-neuvosto sai tilannekatsauksen ajankohtaisista lainsäädäntöhankkeista, Pankkisääntelypaketin (RRM) osalta tavoitteena on neuvoston yleisnäkemyksen saavuttaminen maaliskuun Ecofin-neuvostossa.

Kestävä rahoitus – Korkean tason asiantuntijaryhmän raportti ja suositukset

Korkean tason asiantuntijaryhmän puheenjohtaja esitteli työryhmän loppuraportin ja sen tärkeimpiä suosituksia. Asiantuntijaryhmän tavoitteena on auttaa kestävää taloutta koskevan kokonaisvaltaisen ja kattavan EU:n strategian laatimisessa, jotta kestävä talous voitaisiin ottaa osaksi EU:n finanssipolitiikkaa. Komissio on ilmoittanut ottavansa huomioon raportin ehdotukset, kun se maaliskuussa julkaisee toimenpidesuunnitelman kestävästä rahoituksesta. Varsinaiset lainsäädäntöehdotukset on tarkoitus julkaista myöhemmin keväällä. Kestävä rahoitus on osa kestävän kehityksen kansainvälisiä tavoitteita. Pariisin ilmastosopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi on tuettava kestävien hankkeiden rahoitusta ja pitkän aikavälin sijoituksia. Kestävällä rahoituksella tuetaan EU:n kasvua ja työpaikkojen luomista, uusia liiketoimintamahdollisuuksia. On huolehdittava myös EU:n kilpailukyvyn säilyttämisestä. Ecofin-neuvosto kävi

keskustelua suosituksista neuvoston puheenjohtajan laatimien kolmen kysymyksen pohjalta.

Jäsenvaltioiden kommentit olivat yleisesti työryhmän raporttia kiittäviä ja tukevia. Lähinnä Green Supporting Factor -ehdotuksiin suhtauduttiin varauksellisesti. Komissio tukee täysin asiantuntijatyöryhmän loppuraportin suosituksia. Pariisin ilmastosopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi on toimittava. On sijoitettava kohteisiin, jotka mahdollistavat tavoitteiden saavuttamisen. Julkinen rahoitus ei riitä.

Komission vastuuvapaus koskien vuoden 2016 budjettia

Euroopan Tilintarkastustuomioistuin on ensimmäistä kertaa antanut kielteisen lausunnon sijasta menojen laillisuutta koskevan varauman sisältävän lausunnon. Vaikka virhetaso kuitenkin edelleen ylittää olennaisuusrajan, neuvosto suosittaa vastuuvapauden myöntämistä komissiolle. Ruotsi, Alankomaat ja UK ilmoittivat pitävänsä keskimääräistä virhetasoa edelleen liian korkeana, vaikka tilanne on hieman parantunut aiemmasta, ja äänestävänsä siksi vastuuvapauden myöntämistä vastaan. Näin ollen, Ecofin-neuvosto hyväksyi neuvoston suositukset vuoden 2016 osalta määräenemmistöllä, Alankomaiden, Ruotsin ja UK:n äänestäessä vastaan.

Neuvoston päätelmät koskien vuoden 2019 budjetin suuntaviivoja

Neuvoston puheenjohtaja esitteli lyhyesti budjettikomiteassa konsensuksella hyväksytyt budjetin 2019 suuntaviivat, kerraten myös niissä edellytetyt periaatteet. Komissio kiitti neuvostoa suuntaviivoista, kertoi EP:n laatineen vastaavat ja komissio pyrkii ottamaan ne molemmat huomioon talousarviota laatiessaan. Vuonna 2019 tulee olemaan yksi jäsenvaltio vähemmän ja komissio lupasi tämän näkyvän heidän ehdotuksessaan.

Jäsenmaista vain UK käytti puheenvuoron, missä vakuutti olevansa edelleen kiinnostunut budjettikeskustelusta, viittasi joulukuun yhteisraporttiin omalta osaltaan (missä sovittiin UK:n maksavan oman osuutensa talousarvioon vuoden 2020 loppuun saakka). Vuoden 2019 neuvoston suuntaviivojen olisi heidän näkökulmastaan pitänyt olla tiukemmat ja vaatia isompia säästöjä komissiolta, siksi he ovat päättäneet pidättäytyä äänestämästä niistä. Ecofin-neuvosto hyväksyi päätelmät koskien vuoden 2019 budjetin suuntaviivoja.

Komission aloite julkisista hankinnoista ja strategisista investoinneista

Komissio esitteli aloitettaan julkisista hankinnoista ja strategisista investoinneista (”Julkisten investointien vaikutuksia lisätään tehokkailla ja ammattimaisilla hankinnoilla”). Aloite on annettu viime lokakuussa ja se on osa työtä, jonka tavoitteena on investointien kasvattaminen ja yhteisten sisämarkkinoiden vahvistaminen. Aloite sisältää ohjeistusta, tiedonannon sekä suosituksen, mutta ei sido jäsenmaita. Komissio katsoo kuitenkin, että asiaan tarvitaan myös poliittinen näkökulma, vaikka kyse on muuten hyvin teknisestä asiasta.

Aloite koostuu neljästä osasta: komission strategia julkisten hankintojen kehittämiseksi, suurten infrastruktuurihankkeiden vapaaehtoinen ennakkoarviointimekanismi, suositus julkisten ostajien ammatillistamisesta ja innovaatioiden vauhdittaminen julkisten hankintojen avulla. Komission strategia julkisten hankintojen kehittämiseksi sisältää kuusi pääteemaa: strategisten hankintojen edistäminen, julkisten ostajien ammatillistaminen, julkisten hankintojen markkinoille pääsyn helpottaminen, avoimuuden, luotettavuuden ja tiedon lisääminen sekä digitalisaation edistäminen. Komissio painotti, että julkiset hankinnat ovat keino tukea innovaatioita ja investointeja. Hyviä kokemuksia toimien tehostamisesta on saatu mm. terveydenhoitoalalla. Komissio muistutti vielä, että se tarjoaa tukea julkisia hankintoja koskevien suositusten toimeenpanossa.

Italia kertoi omista toimistaan julkisten hankintojen tehostamiseksi. Se korosti erityisesti sitä, että jäsenmaat voivat vaihtaa kokemuksiaan parhaista käytännöistä. Myös Kroatia ja Malta ilmaisivat tukensa komissiolle.

Euroryhmä 19.2.2018

1. Kreikka – tilannekatsaus

Euroryhmä saa tilannekatsauksen Kreikasta ja sopeutusohjelman kolmannen väliarvion etenemisestä. Väliarvion hyväksymisen ehtona olevista ennakollisista toimenpiteistä vielä kaksi saattamatta loppuun. Tammikuun euroryhmä kokouksessa päätettiin, että maksut lainaerästä voidaan aloittaa, kun ennakolliset toimet on toteutettu. Väliarvion mahdollistaman lainaerän suuruudeksi sovittiin 6,7 mrd. euroa, josta 5,7 mrd. euron maksuerä maksetaan, kun väliarvio on hyväksytty. Jälkimmäisen 1 mrd. euron maksuerän ehtona on, että Kreikka edistyy sovitusti maksurästien purkamisessa ja että pankkien järjestämättömien luottojen purkamisen kannalta olennaiset sähköiset panttihuutokaupat etenevät sovitusti. Kreikan väliarvion tilanteeseen palataan kun kaikki ennakolliset toimet on tehty, jonka jälkeen EVM:n hallintoneuvosto voi hyväksyä lainaerän maksamisen.

2. Irlanti – ohjelman jälkeinen valvonta

Euroryhmä käsitteli Irlannin Euroopan rahoitusvakausvälineestä (ERVV) ja Euroopan rahoituksenvakautusmekanismista (ERVM) myönnetyn rahoitustukiohjelman jälkeisen valvonnan kahdeksatta raporttia. Rahoitustukea saanut maa on ohjelman jälkeisen valvonnan alaisena, kunnes se on maksanut takaisin 75 % saamastaan rahoitustuesta.

Irlannin talouskasvu jatkuu vahvana, julkinen talous on vahvistunut ja pankkien vakavaraisuus on kohentunut. Irlannin talouteen kohdistuvat haasteet liittyvät pääosin Britannian EU-eron vaikutuksiin, kansainvälisen verotusympäristön muutoksiin sekä pankkisektorin järjestämättömien luottojen yhä suureen määrään.

3. EMU:n syventäminen – eteneminen EVM:n kehittämisessä

Euroryhmässä keskusteltiin joulukuun eurohuippukokouksen linjauksen ja tammikuun Ecofin-nevoston keskustelujen pohjalta jatkotyössä lyhyellä aikavälillä liittyen Euroopan vakausmekanismin kehittämiseen. Maiden näkemykset eivät olleet oleellisesti muuttuneet aikaisemmasta. Tuettiin laajasti EVM:n kehittämistä tehokkaammaksi sekä toimimista yhteisen kriisinratkaisurahaston varautumisjärjestelynä, mutta sen rooli velkaongelman hoitamisessa ja velkajärjestelymekanismi yleisemmin ei saanut kaikkien kannatusta ja herätti huolta ei-toivotuista markkinareaktioista.

Suomi katsoi, että EVM:stä tulisi tehdä vahvempi, itsenäisempi ja sille tulisi antaa roolia valtioiden velkaongelmien hoitamisessa. EVM:lle tulisi luoda riippumattomat edellytykset ottaa vastuu sopeutusohjelmien sisällöstä sekä niihin liittyvästä velkakestävyysanalyysistä. Sen tulisi olla fokusoitunut kriisinhoitoinstituutio, jolla on kriisien hoitamiseen tarvittavat välineet. Suomi voi tukea sitä, että yhteisen kriisinratkaisurahaston yhteinen varautumisjärjestely perustetaan EVM:n yhteyteen osana EVM:n laajempaa uudistamista. EVM:n roolin tukemiseksi tarvitaan laajempi ennustettavissa oleva kehikko velkaongelmien hoitamiseksi. Kehittämisessä tulee olla huolellinen ei-toivottujen markkinareaktioiden välttämiseksi.

Käydyn keskustelun pohjalta jatketaan työtä kaikista EVM:n kehittämiseen liittyvistä oleellisista aiheista (EVM:n rooli, yhteinen varautumisjärjestely, instrumentit, velkajärjestelyyn liittyvät kysymykset) tavoitteena kokonaispaketti kesäkuun eurohuippukokouksessa. Euroryhmätyö-ryhmälle annettiin laaja mandaatti jatkotyölle, josta odotetaan raporttia maaliskuun kokouksessa.

4. Muut asiat – EKP:n varapääjohtajan valinta

Euroryhmä keskusteli EKP:n varapääjohtajan valinnasta. Uusi varapääjohtaja korvaa nykyisen Vitor Constâncion kesäkuun 2018 alusta 8 vuoden kaudeksi. Ehdokkaita oli kaksi, Irlannin keskuspankin pääjohtaja Philip Lane ja Espanjan talous-, teollisuus- ja kilpailukykyministeri Luis de Guindos. Euroryhmä kannatti de Guindosia, ja suositus Eurooppa-neuvostolle on määrä hyväksyä seuraavan päivän Ecofin-neuvostossa. Tältä pohjalta Eurooppa-neuvosto voi pyytää sekä Euroopan parlamentin että EKP:n hallintoneuvoston mielipiteen ja tehdä lopullisen päätöksen valinnasta maaliskuun kokouksessaan.

Euroryhmän laajennettu kokoonpano

1. EMU:n syventäminen – eteneminen pankkiunioniin liittyen

Euroryhmän laajennetun kokoonpanon kokouksessa keskusteltiin pankkiunionin tiekartan tarkentamisesta. Tavoitteena oli keskustella konkreettisemmin pankkiunionin etenemiseksi tarvittavista toimenpiteistä ja niiden järjestyksestä. Näkemykset siitä, kuinka paljon riskien vähentämisessä on jo edistytty ja riskien jakamisessa tulisi edetä, eivät juurikaan olleet lähentyneet. Esitettiin näkemyksiä, että riskejä on jo vähennetty riittävästi esimerkiksi järjestämättömissä luotoissa tapahtuneen vähenemisen myötä tai

että komission ns. pankkipaketin toimet ovat riittäviä, jotta voidaan edistyä yhteisen varautumisjärjestelyn ja yhteisen talletussuojan osalta. Toisaalta taas oli näkemyksiä, että vielä ei ole riittävää edistymistä ja lyhyellä tähtäimellä tulee kehittää indikaattoreita riskien vähentämisen mittaamiseksi ja sen pohjalta voidaan keskustella poliittisella tasolla, milloin edistyminen on riittävää.

Suomi katsoi, että työtä tulee jatkaa eurohuippukokouksen linjauksen mukaisesti riskien vähentämiseksi ja jakamiseksi. Ensiksi tulisi pyytää talous- ja rahoituskomiteaa valmistelemaan joukko riski-indikaattoreita, ml. järjestämättömät luotot sekä liialliset valtionvelkakirja-altistumat. Indikaattorien pohjalta tulisi sitten aloittaa riskien vähentymisen seuranta. Kun tämän pohjalta on saavutettu poliittinen yhteisymmärrys, että on edistytty riittävästi riskien vähentämisessä, voidaan edetä yhteisen varautumisjärjestelyn ja yhteisen talletussuojan osalta.

Euroryhmässä katsottiin, että tarvitaan lisätyötä liittyen riskien vähentämistä arvioiviin kriteereihin. Jotkin mahdollisista indikaattoreista ovat selkeämpiä, kuten pääomabufferit ja järjestämättömät luotot, mutta toisiin asioihin liittyvät indikaattorit ovat hankalampia, kuten maksukyvyttömyyskehikot tai valtiovelkakirjojen keskittymät. Työtä jatketaan laajennetussa formaatissa. Maaliskuun euroryhmässä palataan tähän aiheeseen, jotta päätöksiä pankkiunionin viimeistelemiseksi on mahdollista tehdä kesäkuun eurohuippukokokouksessa ja Eurooppa-neuvostossa.

Suomen edustajat
VMI Orpo, PE Rislakki, AVS Saarenheimo ja virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat

Liitteet

Viite

Asiasanat
Hoitaa

Tiedoksi
